

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Середня освіта: історія, основи правознавства та економіки»

Першого рівня вищої освіти

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

за спеціальністю 014 Середня освіта

предметною спеціальністю 014.03 Історія

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Кваліфікація: Бакалавр освіти з історії. Учитель історії,

основ правознавства та економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ

РАДОЮ ІДГУ

Голова вченої ради

Я. В. Кічук

(протокол № 15 від 05 2016 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09 2016 р.

Ректор Я. В. Кічук

(наказ № 92 від 06 2016 р.)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

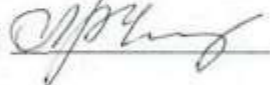
1. Навчально-методична рада ІДГУ

протокол № 2 від «13» 04 2016р.

Голова навчально-методичної ради ІДГУ Кольцун Н. М.

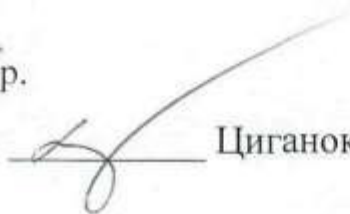
2. Вчена рада факультету української філології та соціальних наук

протокол № 7 від «24» 03 2016р.

Голова вченої ради факультету Чорна Л. В.

3. Навчально-методична рада факультету української філології та соціальних наук

протокол № 3 від «16» 03 2016р.

Голова навчально-методичної ради факультету Циганок І. Б.

4. Кафедра української і всесвітньої історії та культури

протокол № 9 від «15» 03 2016р.

Завідувач кафедри Церковна В. Г.

Розроблено робочою групою у складі:

1. Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): **Дізанова Ада Віталіївна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри української і всесвітньої історії та культури факультету української філології та соціальних наук ІДГУ;
2. **Циганенко Лілія Федорівна**, доктор історичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ІДГУ;
3. **Дроздов Віктор Володимирович**, кандидат історичних наук, доцент кафедри української і всесвітньої історії та культури.

Інформація про зовнішню апробацію:

1. Рецензент: **Ігнатенко Марина Миколаївна**, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри загальної історії, правознавства і методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціалізації 014.03 Історія

<i>1 – Загальна інформація</i>	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет, факультет української філології та соціальних наук, кафедра української і всесвітньої історії та культури
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Кваліфікація: бакалавр освіти з історії. Учитель історії, основ правознавства та економіки
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Середня освіта: історія, основи правознавства та економіки»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію серія НД-ІІ № 1658467 від 02.07.2013 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітнього ступеня бакалавра)
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	01.07.2018
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://idgu.edu.ua/ects
<i>2 – Мета освітньої програми</i>	
Програма призначена для підготовки фахівців, здатних вирішувати типові професійні завдання в галузі історії та реалізувати професійну діяльність у сфері освітньо-виховного процесу в закладах середньої освіти; формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії, основ правознавства та економіки (громадянської освіти); оволодіння теоретичними основами історичних наук, сучасною теорією науки про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання історії; надання студентам системи знань з основ правознавства та економіки та методик їх навчання.	
<i>3 – Характеристика освітньої програми</i>	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Освіта/Педагогіка / Середня освіта / Історія, основи правознавства та економіки
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в галузі середньої освіти за предметною спеціальністю «Історія», що орієнтована на оволодіння фундаментальними знаннями у галузі історії зі здатністю до використання сучасних методів навчання історії в закладах середньої освіти
Особливості програми	Програма поєднує теоретичний зміст предметної області з можливістю опанування додаткових фахових компетентностей в галузі правознавства та економіки, оволодіння методиками їх навчання з метою розширення професійної кваліфікації здобувачів. Програма містить два види практики: навчальну (музейно-архівну, ознайомчу, виховну) та виробничу (педагогічну)
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Бакалавр освіти з історії може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010: 2331 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу 2351.2 Вихователь-методист 2443.2 Історик 2443.2 Консультант з питань історії
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання; персоналізований підхід до кожного студента; зорієнтованість на вирішенні індивідуальної навчальної проблеми. Організаційні форми: лекції, семінари, індивідуальні заняття, самостійна робота, практична робота.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-рівневою шкалою (зараховано / незараховано), 100-бальною шкалою. Форми контролю: поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий), захист практик, комплексний кваліфікаційний екзамен.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та історичних і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

	<p>ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 9. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з історії.</p> <p>ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу.</p> <p>ФК 5. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом та хронологією історичної науки.</p> <p>ФК 6. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей.</p> <p>ФК 7. Здатність характеризувати досягнення історичної науки та сучасний стан історичних інституцій, їх ролі у суспільному житті.</p> <p>ФК 8. Здатність характеризувати та визначати історичні джерела (пам'ятки).</p> <p>ФК 9. Здатність застосовувати пошук, аналіз та розуміння архівних матеріалів, історико-географічний внесок та дискутування про минуле в політичному та культурному аспекті.</p> <p>ФК 10. Здатність до перенесення системи наукових історичних знань у площину навчального предмету історії, здійснення структурування навчального матеріалу.</p> <p>ФК 11. Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу.</p> <p>ФК 12. Здатність формулювати тексти та короткі описи (есе) на основі сучасної (оновленої) історичної інформації, яка може бути використана, наприклад в журналістиці, місцевих органах влади та музеях.</p> <p>ФК 13. Здатність застосовувати основні етапи історичного процесу навчання історії для планування та організації освітньо-виховного процесу при вивченні історії.</p> <p>ФК 14. Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання історії, спрямованих на розвиток здібностей учнів.</p> <p>ФК 15. Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) уміння.</p> <p>ФК 16. Здатність здійснювати об'єктивний контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з історії.</p> <p>ФК 17. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах.</p>

	<p>ФК 18. Здатність брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, суспільному житті, урегулюванні конфліктів ненасильницьким чином, функціонуванні та розвитку демократичних інститутів суспільства.</p> <p>ФК 19. Здатність формувати високу історичну й громадянську свідомість, політичну культуру, національну гідність та історичну національну пам'ять.</p> <p>ФК 20. Здатність чітко і логічно відтворювати базові правові знання, володіти теоретичними основами правових дисциплін, застосування їх у навчальній та професійній діяльності.</p> <p>ФК 21. Здатність ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного громадянського суспільства, виховувати правову свідомість та культуру в учасників освітнього процесу.</p> <p>ФК 22. Здатність до розуміння теоретичних засад економічної науки та підприємницької діяльності, основних особливостей сучасної світової та національної економіки, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави, виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Знання та розуміння	<p>ПРН 1. Знати історичну термінологію та наукову періодизацію історичних процесів.</p> <p>ПРН 2. Знати та розуміти основні концепції, теорії та етапи розвитку історичної науки, орієнтуватися на її сучасні досягнення.</p> <p>ПРН 3. Знати методи формування історичних понять і закономірностей та розуміти взаємозв'язок між ними.</p> <p>ПРН 4. Знати та розуміти базові теоретичні основи правової та економічної науки, системи права та законодавства, особливостей функціонування економічних систем.</p> <p>ПРН 5. Знати сучасні теоретичні та практичні основи навчання історії, правознавства та економіки (громадянської освіти) в основній (базовій) середній школі.</p> <p>ПРН 6. Знати методологічні засади методики навчання історії, правознавства та економіки (громадянської освіти), критерії відбору, принципи структурування змісту навчальних курсів в основній (базовій) середній школі.</p> <p>ПРН 7. Знати норми, критерії оцінювання знань, умінь учнів та отримання від них зворотного зв'язку.</p> <p>ПРН 8. Знати сучасні інтерактивні методи навчання учнів; форми організації навчання та специфіку застосування новітніх освітніх технологій в основній (базовій) середній школі.</p>
Застосування знань та розуміння	<p>ПРН 9. Вміти самостійно проводити уроки, вибирати та застосовувати продуктивні технології, методи, прийоми, форми та засоби навчання.</p> <p>ПРН 10. Пояснювати та проводити аналіз суспільних явищ, процесів і тенденцій у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства.</p> <p>ПРН 11. Вміти інтегрувати знання, які отримані в процесі</p>

	<p>вивчення різних дисциплін в єдиний комплекс суспільствознавчих дисциплін, відповідно до вимог Державного стандарту середньої освіти.</p> <p>ПРН 12. Формувати критичне мислення в учнів, правову культуру, ініціативу та підприємливість.</p> <p>ПРН 13. Виробляти вміння планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять.</p> <p>ПРН 14. Вміти використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ПРН 15. Проводити науково-методичну роботу, дослідно-експериментальні форми педагогічної діяльності.</p> <p>ПРН 16. Характеризувати об'єктивно та неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів.</p> <p>ПРН 17. Вміти переносити систему наукових історичних знань у площину навчального предмета Історії, чітко і логічно розкривати основні теорії та етапи розвитку історичної науки.</p> <p>ПРН 18. Вміти застосовувати методичні підходи і сучасні технології навчання історії, правознавства та економіки з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.</p> <p>ПРН 19. Вміти працювати з джерелами юридичної інформації, аналізувати нормативно-правові акти, використовувати законодавчі та інші правові документи в тому числі іноземними мовами.</p> <p>ПРН 20. Володіти основами професійної культури, готувати та редагувати тексти професійного змісту державною мовою.</p> <p>ПРН 21. Володіти іноземною мовою на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою.</p> <p>ПРН 22. Забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів в освітньо-виховному процесі та позаурочній діяльності, літніх дитячих оздоровчих таборів.</p> <p>ПРН 23. Володіти інформаційно-комунікаційними технологіями і вміти упроваджувати їх в освітній процес.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРН 24. Формувати комунікаційну стратегію з дотриманням етичних норм зі всіма учасниками освітнього процесу.</p> <p>ПРН 25. Організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРН 26. Розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.</p> <p>ПРН 27. Виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості становлення характеру учнів, розвитку їх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.</p>

Автономія і відповідальність	<p>ПРН 28. Вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p> <p>ПРН 29. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.</p> <p>ПРН 30. Створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає понад 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – понад 10%); науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом практичної роботи за фахом – понад 10%
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість аудиторним фондом, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних планів; мінімальний відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу; пунктів харчування актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком – 100%
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, початковий план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних ВНЗ
Міжнародна кредитна мобільність	Universitatea Dunarea de Jos (Галац, Румунія) – угоди щодо семестрового академічного обміну, проведення спільного (паралельного) навчання і видачі дипломів, стажування науково-педагогічних працівників
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Філософія	4	екзамен
ОК 2.	Англійська мова	9	екзамен
ОК 3.	Українська мова та основи академічного письма	6	залік
ОК 4.	Педагогіка	5	екзамен
ОК 5.	Психологія	5	екзамен
ОК 6.	Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень	4	залік
ОК 7.	Методика навчання історії	8	екзамен
ОК 8.	Історія України та української культури	15	екзамен
ОК 9.	Історія первісного суспільства	4	екзамен
ОК 10.	Історія стародавнього світу	6	екзамен
ОК 11.	Історія середніх віків	7	екзамен
ОК 12.	Нова та новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки	14	екзамен
ОК 13.	Нова та новітня історія країн Центрально-Східної Європи	5	екзамен
ОК 14.	Історичне джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни	4	залік
ОК 15.	Історичне краєзнавство, музеєзнавство та архівознавство	5	залік
ОК 16.	Нова та новітня історія країн Азії та Африки	5	екзамен
ОК 17.	Курсова робота з історії України	1	захист
ОК 18.	Курсова робота з всесвітньої історії	1	захист
ОК 19.	Курсова робота з історії та методики навчання	1	захист
ОК 20.	Навчальна практика (музейно-архівна)	3	захист практики
ОК 21.	Навчальна практика (ознайомча, виховна)	6	захист практики
ОК 22.	Виробнича практика (педагогічна)	15	захист практики
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		135	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1 (вибір факультету)</i>			
ВБ 1.1.	Теорія та історія держави і права	5	екзамен
ВБ 1.2.	Основи економічної теорії	4	екзамен
ВБ 1.3.	Історія вчень про державу та право	4	залік
ВБ 1.4.	Основи публічного права України	5	екзамен
ВБ 1.5.	Історія економіки та економічної думки	3	залік
ВБ 1.6.	Основи приватного права України	5	екзамен
ВБ 1.7.	Методика навчання правознавства	3	залік
ВБ 1.8.	Економіка підприємства	5	екзамен
ВБ 1.9.	Методика навчання економіки	3	залік
ВБ 1.10.	Макро- і мікроекономіка	4	екзамен
ВБ 1.11.	Правоохоронні органи та адвокатура	4	залік

1	2	3	4
<i>Вибірковий блок 2 (вільний вибір студента)</i>			
ВБ 2.1.	Етика та естетика / Соціально-політичні студії	4	залік
ВБ 2.2.	Українська мова за профспрямуванням / Ділові папери і професійна компетенція	4	залік
ВБ 2.3.	Риторика / Історія релігій	4	залік
ВБ 2.4.	Інформаційно-комунікаційні технології за професійним спрямуванням / Мультимедіа технології та основи web-дизайну	4	залік
ВБ 2.5.	Підприємництво та бізнес-культура / Самоменеджмент та управління особистою кар'єрою	4	залік
ВБ 2.6.	Безпека праці / Техніка безпеки за профспрямуванням	4	залік
ВБ 2.7.	Історія міжнародних відносин / Історія суспільно-політичної думки в Україні	4	залік
ВБ 2.8.	Війни в європейській історії (XVI-XIX ст.) / Історія Бессарабії	4	залік
ВБ 2.9.	Європейське просвітництво / Економічна історія України	4	залік
ВБ 2.10.	Етнографія України / Історія світової культури	4	залік
ВБ 2.11.	Історія країн Азії і Африки у середні віки / Культура та релігія стародавніх цивілізацій	4	залік
ВБ 2.12.	Історична географія України / Історія Росії	4	залік
ВБ 2.13.	Основи педагогічної майстерності / Інклюзивна освіта	4	залік
ВБ 2.14.	Правовий захист дитини / Міжнародна та національна правова молодіжна політика	4	залік
ВБ 2.15.	Фінанси та кредит / Бухгалтерський облік	4	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		105	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Середня освіта: історія, основи правознавства та економіки» проводиться у формі: 1) комплексного кваліфікаційного екзамену з історії та методики її навчання; 2) атестаційного екзамену з основ правознавства й економіки та методик їх навчання. Атестація завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр освіти з історії. Учитель історії, основ правознавства та економіки.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

